

BESTUURSVERSLAG 2023

Inleiding

Waar de voorgaande jaren Diligentia & PePijn voor een groot deel in directe zin beïnvloed werden door corona, is het jaar 2023 te betitelen als hersteljaar. In tegenstelling tot voorgaande seizoenen heeft theaterseizoen 2022/2023 namelijk niet te maken gehad met beperkende maatregelen en konden wij ons richten op herstel. Een volledige recuperatie in 2023 was niet realistisch. De impact van corona was en is groot, zowel aan de kant van de makers als aan de kant van het publiek.

De makers moesten weer opstarten na een lange tijd van onzekerheid. Dat betekent dat de hoeveelheid aan nieuwe producties uit balans is. Aangezien Diligentia & PePijn zich specifiek richt op één genre, heeft dat ook zijn gevolgen voor de programmering. Waar er voorheen meer spreiding was van voorstellingen, is het aanbod van nieuwe voorstellingen nu grilliger, wat resulteert in piekmomenten in de programmering.

Het publiek moest zijn weg terug ook nog vinden. De vanzelfsprekendheid om weer naar het theater te gaan, was weg. Echter, met name in de tweede helft van 2023 was te constateren dat de voorzichtigheid om naar Diligentia of PePijn te komen naar de achtergrond verdween. De voorstellingen werden weer goed bezocht en de bezettingsgraad (hoeveelheid bezoekers ten opzichte van de zaalcapaciteit) ging min of meer weer naar de periode van voor corona.

Daarentegen waren andere ontwikkelingen wel weer van negatieve invloed op ook de exploitatie van Diligentia & PePijn. De oorlog in de Oekraïne resulteerde in een energiecrisis en forse inflatie. De prijzen voor o.a. elektriciteit en met name gas, maar ook de lonen, huur en overige inkoopkosten stegen. Deze stijgingen gingen helaas harder dan de inkomsten konden goedmaken.

Een positieve ontwikkeling is dat het publiek onze theatervoorstellingen weer goed komt bezoeken en dat ook de commerciële markt weer aantrekt. Waar door geschetste omstandigheden de inkomsten uit de voorstellingen achterbleven ten opzichte van de begrote cijfers, zijn de inkomsten uit verhuur (inclusief horeca) en evenementen boven verwachting gebleken.

Het boekjaar 2023 kenmerkt zich ook door de zogenaamde wisseling van de wacht. Per 1 april 2023 heeft Lucien Kembel na zeven jaar directeurschap een andere baan aanvaard. Ruim een half jaar heeft Marco Esser ad interim zijn functie waargenomen. Per 16 oktober 2023 is Hilko Folkeringa aangesteld als nieuwe directeur van Stichting Theaters Diligentia & PePijn.

Op 25 april 2023 zijn wij ook overvallen door het trieste nieuws van het overlijden van Paul van Vliet. Hij was de oprichter van Theater PePijn en ook na zijn directe betrokkenheid altijd verbonden geweest met het wel en wee van Diligentia & PePijn.

Maar hoe het ook loopt en wat de invloeden ook zijn, de missie van Diligentia & PePijn blijft ongenaakbaar overeind: "Als toonaangevende organisatie in de culturele sector zetten wij de kracht van humor centraal. We lopen voorop als het gaat om onze kwalitatieve en veelzijdige cabaretprogrammering in al zijn (nieuwe) verschijningsvormen en we stimuleren (de ontwikkeling van) talent. Met het diverse geheel, van (on)bekende theatermakers, tot ons publiek en onze eigen medewerkers, willen wij een afspiegeling van de samenleving in Den Haag zijn. Naast onze programmering staan wij voor excellente gastgerichtheid en zetten wij onze deuren open voor ontmoeting en ontspanning."

Organisatie

Stichting Theaters Diligentia & PePijn hanteert het zogenaamde bestuursmodel, waarbij het bestuur betrokken is, maar op gepaste afstand van de dagelijkse gang van zaken opereert.

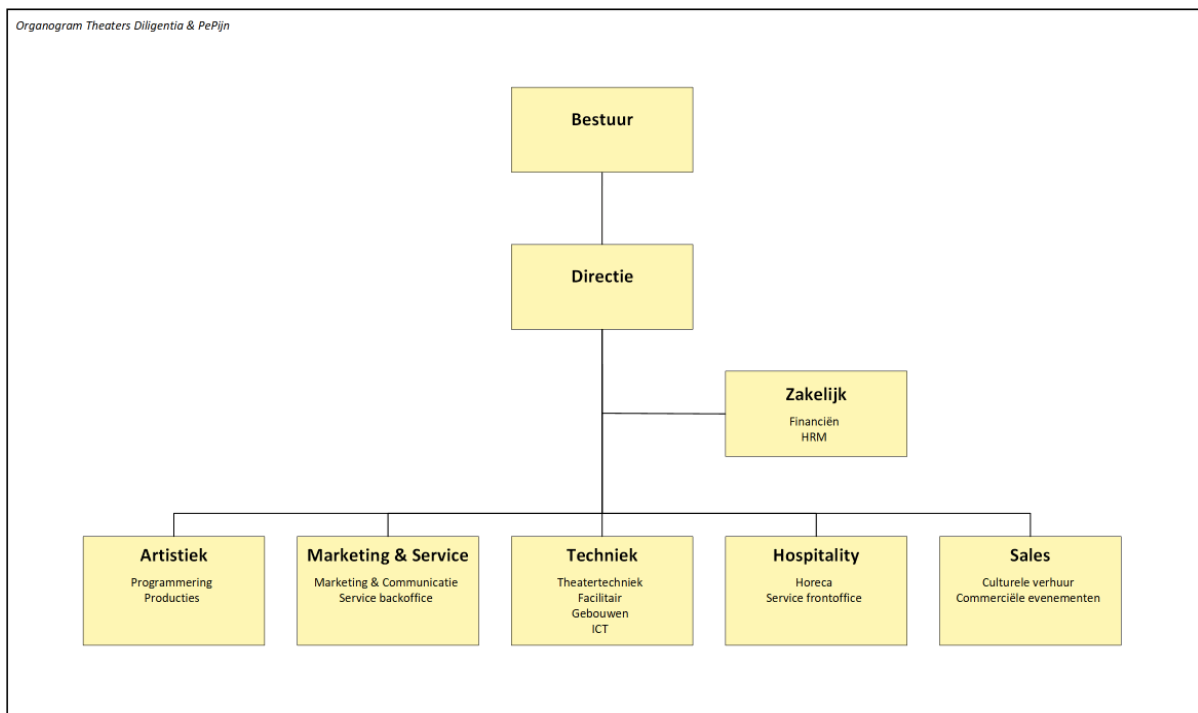
Het bestuur bestond in 2023 uit:

- Rodrique Engering (voorzitter tot 1 januari 2024)
- Marjolein Bronneman (secretaris)
- Gwen Stolker-Veira (penningmeester)
- Marco Esser (tot 1 maart 2023)
- Sander Hanenberg (per 1 maart 2023, per 1 januari 2024 voorzitter)
- George Visser
- Lilian Visscher
- Aisa Winter (van 1 maart 2023 tot 28 december 2023)

Een belangrijk aandachtspunt in 2023 voor het bestuur was de directiewisseling. Daar is relatief veel tijd in gaan zitten. In reguliere vorm is het bestuur in 2023 vijf keer bijeen geweest. Hierin is onder meer gesproken over de maatschappelijke bijdrage van de theaters, vooruitlopend op de nieuwe kunstenplanperiode over de strategische koers, de programmering, diversiteit & inclusie en de financiën, risicobeheersing en de interne controle.

Voorafgaand aan iedere vergadering heeft het bestuur een vooroverleg zonder de directeur. De leden van het bestuur doen hun werk onbezoldigd. In de jaarrekening staan de (neven)functies van de bestuursleden transparant vermeld.

De dagelijkse leiding ligt in handen van de directeur, die wordt ondersteund door een managementteam bestaande uit de afdelingshoofden, die weer leidinggeven aan de verschillende afdelingen. Eind 2023 waren er 29 personen op contractbasis (vast/tijdelijk) werkzaam bij de stichting, wat resulteert in 15,54 fte. Daarnaast maakt Diligentia & PePijn gebruik van vrijwilligers (acht personen) en bieden wij plaats aan stagiaires.

Stichting Theaters Diligentia & PePijn past de principes van de Governance Code Cultuur bewust toe en legt hierover verantwoording af. De aanbevelingen die bij elk van deze principes horen worden in principe toegepast. Als ervan afgeweken wordt, gebeurt dat gemotiveerd.

Naast de Governance Code Cultuur, hanteert Diligentia & PePijn ook de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code. Ten aanzien van de Code Diversiteit & Inclusie hebben wij dit expliciet in beleid en documenten vastgelegd. Dit komt tot uiting in personeelsbeleid, maar ook in de programmering, het verwelkomen van een divers publiek en de verschillende samenwerkingen. Het wervingsbeleid voor nieuw personeel is transparant en gericht op pluriformiteit. Dit komt tot uiting in vacatureteksten, het uitnodigingsbeleid en de samenstelling van sollicitatiecommissies. Inclusie betekent dat iedereen zich welkom moet voelen ongeacht je kenmerken of eigenschappen, zoals achtergrond, gaardheid of leeftijd. Dit bevorderen wij door minstens twee keer per jaar diversiteit en inclusie als thema voor een activiteit of personeelsbijeenkomst te agenderen.

Voor de inschaling van de werknemers volgt Diligentia & PePijn de Cao Nederlandse Podia. Hierin is ook fair pay vastgelegd en het principe van eerlijke beloning is integraal verwerkt in de bedrijfsvoering. Derhalve worden ook ingeleende uitzendkrachten en zzp'ers in lijn met de cao betaald. Artiesten ontvangen een vergoeding overeengekomen tussen Diligentia & PePijn en henzelf, dan wel via hun impresariaat. Artiesten voor onze eigen producties ontvangen een vooraf vastgesteld bedrag waarbij fair pay het uitgangspunt is.

Activiteiten

Theaterprogrammering

Het uiteindelijke aantal theatervoorstellingen is dit jaar minder geweest dan wij vooraf hadden begroot. We hebben 128 voorstellingen gehad in Diligentia (begroot 126) en 104 in theater PePijn (139 begroot). De verklaring voor het mindere aantal voorstellingen is dat vorig jaar veel door corona doorgeschoven voorstellingen konden worden geprogrammeerd. In 2023 hebben veel artiesten aan een nieuwe voorstelling geschreven of deden zij hun reprise. In een aantal gevallen, vooral de grote namen, deden zij hun reprise elders in Den Haag in een grotere zaal in de Koninklijke Schouwburg of Amare.

Waar het eerste kwartaal voorstellingen moeizaam uitverkocht raakten, hebben we in het tweede kwartaal veel uitverkochte voorstellingen gehad (o.a. Merijn Scholten, Patrick Laureij, Theo Maassen, Jay Francis en Veldhuis & Kemper). We sloten het seizoen op 8 juli af met Lovella Telesford. Zij is een nieuwe maker, bekend van social media, die voor het eerst met een theatervoorstelling het land in ging. Haar voorstelling was binnen 24 uur uitverkocht, met nieuw publiek. En de trend van vele uitverkochte zalen heeft zich in de tweede helft van het seizoen doorgezet, bij zowel in Diligentia als PePijn, met meer dan uitverkochte zalen voor de voorstellingen van o.a. Daniël Arends, Pieter Derks, Henry van Loon en Najib Amhali. Daarmee ging de bezettingsgraad ook weer richting het niveau van voor corona.

<i>voorstellingen</i>	<i>begroot</i>	<i>realisatie</i>	<i>bezoekers</i>	<i>bezoekers begroot</i>
Diligentia	126	128	43.329	42.336
PePijn	139	104	8.629	9.800
Totaal	265	232	51.958	52.136

Eigen producties

Diligentia & PePijn produceren met succes ook eigen producties. In 2023 waren er verdeeld over verschillende programma's in totaal 20 voorstellingen. De 'Comedy Clubs' in onze theaters waren een groot succes. Naast Nederlandstalige artiesten, zijn er ook op gezette tijden Engelstalige voorstellingen. Hiermee hebben wij ons aanbod kunnen verbreden en bedienen we de wens van een divers en breed publiek in de stad.

Om het publiek kennis te laten maken met toekomstige voorstellingen hebben wij in 2023 'Fudge' avonden georganiseerd. Deze eigen productie is een avondvullende special, waar diverse artiesten via een preview het publiek warm maken voor hun eigen avondvullende voorstelling die later in het seizoen te zien zal zijn. Dit heeft ook daadwerkelijk tot een impuls van de kaartverkoop geleid.

De 'Breakfast Comedy Club', waarbij het publiek in de vroege ochtend, naast een heerlijk ontbijt ook een kort cabaretoptreden voorgeschoteld krijgt, heeft in 2023 vijf keer plaatsgevonden, o.a. met Kim Schuddeboom, Musa en Pieter Verelst. Deze producties waren met name in de eerste helft van het jaar. In de periode daarna is nagedacht hoe wij met een hernieuwde aanpak deze producties in 2024 een nieuw leven in kunnen blazen.

In september stond het 'Prinsjescabaret' op de rol, deze keer met vijf voorstellingen. Pieter Derks heeft aangegeven dat dit zijn laatste jaar zou zijn. Sanne Wallis de Vries en Patrick Nederkoorn worden de nieuwe ambassadeurs van het Prinsjesfestival en gaan in de toekomst de kar trekken.

In lijn met het jaarplan om meer te doen met speciale dagen hebben we op 1 juli Ketikoti gevierd in Diligentia met free heri heri, kraampjes met ondernemers, een dialoogtafel, kinderactiviteiten, de nationale herdenking in Amsterdam op het scherm en optredens van spoken word artiesten. Op zaterdag 2 september was het Spotlightfestival, de vervanger van het jaarlijkse UITfestival, waarmee stadsbreed nieuw publiek die avond langs diverse culturele instellingen werd geloodst. Diligentia heeft op die avond een mooie line up gepresenteerd met o.a. René van Meurs, Tim Hartog en Kirsten van Teijn.

Op 9 oktober organiseerden we samen met de VSCD het jaarlijkse Cabaretgala. Tijdens dit gala vindt traditioneel de uitreiking van de cabaretprijzen (Neerlands Hoop en de Poelifinario's) plaats.

Daarnaast is Diligentia & PePijn ook actief betrokken bij de organisatie van het Cameretten Festival, waarin wij samen optrekken met de Koninklijke Schouwburg en verschillende wijktheaters binnen Den Haag. De voorrondes vonden plaats in de wijktheaters, waarna de halve finales in Diligentia waren en de afsluitende finale in de Koninklijke Schouwburg.

Mede met deze twee (eigen) coproducties is de positie van Den Haag als een van de belangrijkste cultuursteden van het land, en ook de positie van Diligentia & PePijn als dé cabaretheaters van Nederland, in 2023 opnieuw uitgedragen.

Verhuur en horeca

Waar de omzet voor de theatervoorstellingen achterbleef ten opzichte van wat was begroot, zagen wij de inkomsten uit de verhuur stijgen. Waar de verhuurinkomsten, zowel commercieel als cultureel, in 2023 waren begroot op € 252.636, is de realisatie uitgekomen op € 361.807. Dit heeft ook zijn positieve weerslag gehad op de inkomsten voor de horeca bij deze verhuur die begroot waren op € 248.452 en uiteindelijk uitkwamen op € 302.805.

<i>Prestatiegegevens</i>	<i>begroot</i>	<i>realisatie</i>	<i>bezoekers</i>	<i>bezoekers begroot</i>
<i>Voorstellingen:</i>				
• Diligentia	126	128	43.329	42.336
• PePijn	139	104	8.629	9.800
<i>subtotaal</i>	<i>265</i>	<i>232</i>	<i>51.958</i>	<i>52.136</i>
<i>Verhuringen:</i>				
commercieel	62	73	11.667	7.985
cultureel	38	31	8.470	8.455
<i>subtotaal</i>	<i>100</i>	<i>104</i>	<i>20.137</i>	<i>16.440</i>
TOTAAL	365	336	72.095	68.576

Exploitatieresultaat

Weliswaar heeft het coronaherstel zich goed doorgezet in 2023, wat met name terug te zien is in de bezettingsgraad van de voorstellingen en de inkomsten uit verhuur en horeca, de omzet op de theatervoorstellingen (en daarmee ook op de theater gerelateerde horeca) bleef achter. Ook stegen de kosten flink. De Cao Nederlandse Podia is opengebroken, wat resulteerde in een loonsverhoging. Overige kosten, zoals inkoop, energie en huur stegen in lijn met de hoge inflatie.

Waar Diligentia & PePijn in staat was haar eigen prijzen aan te passen (o.a. horeca, verhuur), is dat gebeurd. Echter, wij zijn niet altijd in de positie om eigenstandig het prijsbeleid te bepalen. Deels zijn wij afhankelijk van de markt en zijn zaken als prijselasticiteit aan de orde. Waar het gaat om de prijzen van de kaarten, is dit een samenspel tussen makers, impresariaten en theaters. In 2023 heeft wat dat betreft het hogere doel gegolden: terugwinnen van publiek. En dat laatste is succesvol geweest.

Al met al komt het negatieve resultaat uit op - € 166.183, waar we in de begroting uitgaven van een negatief resultaat van - € 153.909. Dit is een negatieve afwijking van zo'n 8%. In de bijgevoegde jaarrekening wordt daar in detail op ingegaan. Het tekort wordt, na instemming van de gemeente Den Haag opgevangen door de onttrekking van de Bestemmingsreserve Covid-19 (- € 71.790) en de algemene reserve (- € 94.393). De reservepositie komt daarmee per 31 december 2023 uit op € 480.403.

	realisatie 2023	begroot 2023	realisatie 2022
<i>INKOMSTEN</i>			
• direct (voorstellingen, verhuur, horeca)	1.957.495	1.934.615	1.687.783
• indirect	47.992	32.300	55.101
• subsidies	948.603	944.876	1.221.274
Totaal	2.954.092	2.911.791	2.964.158
<i>UITGAVEN</i>	3.130.563	3.065.700	2.989.309
Saldo rentebaten	10.288	--	--
Exploitatieresultaat	-€ 166.183	-€ 153.909	-€ 25.151

Risicoanalyse

Wij signaleren de volgende operationele en financiële risico's voor de korte termijn:

- Diligentia & PePijn is afhankelijk van gemeentelijke subsidie. Op 1 februari 2024 is voor de komende kunstenplanperiode 2025-2028 een nieuwe subsidieaanvraag ingediend. De beslissing daarover valt in september 2024. We gaan uit van een positieve beschikking, maar er is geen zekerheid afgegeven.
- Diligentia & PePijn kent weliswaar een vaste groep bezoekers, maar deze is niet gegarandeerd. Een tegenvallende kaartverkoop is een risico waar een theaterbedrijf altijd rekening mee moet houden.
- Eigen vermogen neemt af door (geraamde) tekorten in 2023 en 2024. Door de inflatie en de stijging van energiekosten en cao-lonen kunnen we de tekorten onvoldoende compenseren met extra baten.
- De omzet van commerciële activiteiten is afhankelijk van externe factoren. De vraag is conjunctuurgevoelig en wordt ook nog eens beïnvloed doordat wij met name afhankelijk zijn van lokale huuraanvragen, veelal (semi) publieke partijen.
- Risico's in fluctuatie in de programmering. De fluctuatie ontstaat door de maakcyclus van schrijven, try-outs, première, gevolgd door spelen in middelgrote zalen en reprise in de grote zalen in Nederland. Waar voor de coronaperiode er een goede balans was, is er nu sprake van piekmomenten en fluctuatie.
- De krappe arbeidsmarkt voor horeca, techniek en marketingmedewerkers kan ons gaan beperken. We zien nu al dat de cao-loonschalen vaak al niet meer voldoende zijn om kwalitatief goed personeel te werven. Ook komt het voor dat we last minute aanvragen niet aannemen vanwege gebrek aan personeel.
- Diligentia & PePijn is een kleine en kwetsbare organisatie. Dat betekent dat de impact van zaken op de bedrijfsvoering, of dit nu cao-loonsverhoging is of andere kostenstijging, veelal lastig a la minute op te vangen zijn.

Voor de wat langere termijn zouden de volgende risico's aan de orde kunnen komen:

- De geraamde tekorten leiden tot een sterke daling van het eigen vermogen dat bedoeld is om tegenvallers in de exploitatie op te vangen. Het eigen vermogen zal eind 2028 naar verwachting zijn afgenomen tot € 135.000. Dit is naar verwachting onvoldoende om tegenvallers op te vangen.
- Er is een risico dat vervangingsinvesteringen in theatertechniek of publieks- en artiestenfaciliteiten moeten worden uitgesteld gezien de financiële situatie. Hiermee komt de bedrijfszekerheid in het geding.
- Eventuele voortdurend hoge inflatie zal ook in de toekomst niet kunnen worden gecompenseerd door een stijging van baten. De ticketomzet kan niet navenant worden geïndexeerd.
- Op landelijk politiek niveau is er sprake om het lage btw-tarief voor cultuur om te zetten in hoog btw-tarief. Dit zal impact hebben op de kaartprijs en daarmee druk leggen op de kaartverkoop. Dit zal zijn weerslag hebben tot de omzet met een nadelig risico van meerdere 10.000-den euro's.

Vooruitblik

De toekomst is per definitie onvoorspelbaar. Zekerheden van vandaag, kunnen morgen alweer tot het verleden behoren. Toch zien wij de toekomst met vertrouwen tegemoet. Er is in gezamenlijkheid tussen bestuur, directie en management een ambitieus meerjarenplan 2025-2028 opgesteld. Daarin wordt uitgegaan van geleidelijke groei van inkomsten en een afnemend exploitatietekort. Het plan vinden we niet alleen ambitieus, maar ook realistisch en daarmee kansrijk voor subsidiering.

Tegelijkertijd liggen er kansen, o.a. op het gebied van samenwerking, horeca en sponsoring, die we de komende jaren verder gaan onderzoeken en willen ombuigen in (nieuw) beleid. Uitgangspunt blijft dat wij willen toegroeien naar een duurzaam gezonde organisatie met een dito financiële exploitatie. Daarbij zal ook permanent aandacht zijn voor de versteviging van Diligentia & PePijn als dé cabaretheaters van Nederland, wat eveneens bijdraagt aan onze belangrijke en unieke positie binnen de culturele infrastructuur van Den Haag.

Of om maar te eindigen met een groot cabaretier, Toon Hermans: "Het heeft geen enkel nut te juichen of te morren. Je zien de bloemen die je plukt toch mettertijd verdorren. De grote kunst schuilt altijd weer in 't om gaan met kansen. Als het geluk jouw kant op komt, moet je ermee dansen."

Namens het bestuur en directie,

Sander Hanenberg (voorzitter)

Hilko Folkeringa (directeur)